

Forord

Kort tid efter kong Davids død i 931 f.Kr. blev det forjættede land delt i to selvstændige kongeriger: Israel, det største, der lå i nord, lagde sin hovedstad i Samaria og blev ikke længere regeret af en efterkommer af kong David. I landet mod syd, Judæa, fortsatte Davids kongehus med at regere fra Jerusalem.

Beretningen i denne bog koncentrerer sig om Hizkija, der regerede fra 716 til 687 f.Kr.

Omhyggelige studier af Bibelen og tilhørende kommentarer støtter fiktionen i denne historie. For at skabe et autentisk sprog har forfatteren formuleret disse bibelske skikkelsers sprog.

Interesserede læsere opfordres til at studere de komplette skildringer af disse begivenheder i Bibelen, mens de glæder sig over denne anden bog i serien om Kongekronikerne.

Bibelreferencer til Forløseren:

Anden Kongebog 17,1-23

Anden Kongebog 18,1-12

Anden Krønikebog 29-31

Anden Krønikebog 32,27-30

Se også

Femte Mosebog 17,14-20

Esajas' Bog

Mikas Bog

A decorative flourish consisting of intricate, swirling lines and leaf-like motifs, framing the title 'Prolog' on the right side.

Prolog

REGNEN HOLDT LANGT OM LÆNGE OP, men Jerusalems gader var plettede af pytter, da kong Hizkija gik ned ad bakken fra paladset til Hinnomdalen. Han fulgte samme rute, som processionen havde fulgt, da han som barn en tidlig morgen blev revet ud af sin seng og måtte overvære ofringerne til Molok. Men denne gang var der ingen procession, intet følge af præster og soldater, der imod hans vilje tvang ham til at gå, men kun vennen Jonadab, der var kaptajn i paladsgarden, var ved hans side. Tåge dækkede for udsigten foran ham, og Hizkija kunne knap nok se de forrevne klipper gennem disen. Det forekom passende, at et liglagen skulle indhulle denne dødens dal. Han gik med lange skridt gennem byporten og drejede ind i den snævre passage og mindedes de dunkende trommer, røgsøjlen og sin egen hjælpeløse rædsel. Endnu en gang stod Hizkija ansigt til ansigt med Molok. Uhyret virkede mindre, end Hizkija huskede. Messingguden, der var kold og dyster nu, hvor flammerne var slukket. Regndråber dryppede fra Moloks ansigt, mens hans stirrede ned fra sin trone. Den sodplettede bug var tom og den gabende kæft stum. Svære reb lænkede ham og lå omkring hans hals, bryst, arme og fødder. ”Det forekommer ubegribeligt, at nogen kan dyrke den tingest,” sagde Hizkija, ”for slet ikke at tale om ofre deres børn til den.” ”Vort land vil blive et langt bedre

sted uden den,” medgav Jonadab. ”Og det passer godt, at det er Jer, det ødelægger den, Deres Majestæt.” Hizkija nikkede og tænkte på, hvor tæt han havde været på at blive dræbt af Molok. Han så til, mens arbejderne spændte to hold okser for statuen. Derefter knaldede formandens pisk på Hizkijas signal, og dyrene lagde alle deres kræfter i at trække fremad. Rebene strammedes. Molok vaklede et øjeblik på sin trone, tabte så balancen og styrtede til jorden. Okserne trak guden lidt væk, før de standsede. Moloks arme var strakt ud mod Hizkija, som om den tiggede om hjælp.

”Det var så enden på ham, Deres Majestæt,” sagde Jonadab.

”Hvis bare det var så enkelt.”

Hizkija mindedes sine brødre Eliab og Amarja, der var blevet brændt levende, og følte ingen sejrstolthed. ”Jeg er bange for, at der stadig er mange mennesker, der hellere vil holde fast ved uvidenhed og overtro end at søge sandheden. Og det er dem, der vil holde liv i Molok.”

”Tror I, at folk stadig vil ofre deres børn, nu hvor statuen ikke længere eksisterer?”

Hizkija nikkede. ”Det er jeg sikker på, de vil – nu vil de bare gøre det i hemmelighed. Du er nødt til at give vagterne ved Dalens porte besked på at holde vagt ved stedet, når det bliver mørkt, Jonadab. Det har været brugt som børneofringssted i århundreder, selv før de fik lavet den forbandede tingest.”

”Og hvis vi finder nogen, der ofrer her?” spurgte Jonadab stilfærdigt.

”Før dem omgående hen til mig.”

Hizkija så tavst til, mens arbejderne tog rebene af. Jonadab pegede på den faldne gud. ”Hvad vil I have, vi skal gøre ved den, Deres Majestæt? spurgte han.

”Slå den i stykker. Smelt den og lav våben af den. Sværd, spyd, pilespidser, skjolde. Fyld våbendepoterne op med dem. En dag får vi igen en hær – og du vil være dens leder, *general* Jonadab.”

Kaptajnen så forbløffet op på ham. ”Deres Majestæt?”

”Jeg har forfremmet dig til general.”

Det tog Jonadab et øjeblik at genvinde fatningen. Så bukkede han. ”Tak. Jeg er beæret, Deres Majestæt.”

Vinden løftede en søjle af sod og aske til vejrs, da Hizkija gik nærmere hen til den tomme grube. ”Vort lands skyld er meget stor,” sagde han stille. ”Jeg ved ikke, om Gud nogen sinde kan tilgive os alt det blod, vi har udgydt på dette sted.” Et øjeblik var der ingen, der sagde noget. Arbejderne ventede i ærbødig stilhed.

”Det føles, som om vi skal bede en bøn eller noget, gør det ikke?” sagde Jonadab.

Mændene så forventningsfuldt på Hizkija. Han tog en dyb indånding og reciterede et af de få vers fra Toraen, han kunne udenad: ”Hør, oh Israel, Jahve er vor Gud – Jahve alene. Elsk Jahve, jeres Gud, af hele jeres hjerte, med hele jeres sjæl og al jeres styrke.”

Derpå vendte han sig og begyndte den lange tur tilbage op ad bakken til paladset.

Første del

Hizkija blev konge, da han var femogtyve år, og han regerede niogtyve år i Jerusalem. Hans mor hed Abija og var datter af Zekarja. Han gjorde hvad der var ret i Herrens øjne, ganske som sin fader David. I sit første regeringsår i den første måned åbnede han dørene til Herrens tempel og udbedrede det.

Anden Krønikebog 29,1-3

I ISRAEL, landet mod nord.

Jerusha lå vågen på soveloftet over sit hjem og lyttede til morgenens lyde. Hun var alt for ophidset til at sove. Morgenlyset sivede ind gennem skoddernes revner sammen med sangfuglenes fløjt i oliventræerne udenfor. Hun hørte oksernes tunge tråd på staldens stengulv under sit værelse, og hendes far, Jeremot, der talte beroligende til dem, mens han førte dem udenfor. Han ville fodre og vande dyrene og derefter spænde dem foran vognen til den tre mil lange tur til Dabbeshet – og kusine Seras bryllup.

Jerusha stod op og foldede sit tæppe sammen ivrig efter at få begyndt denne særlige dag. Hun stillede den lille firkant af bronze, hun brugte som spejl, i vindueskarmen og studerede sit mørke spejlbillede, mens hun redte sit tykke, brune hår. Hendes lige næse og ovale ansigt var mørkebrune efter arbejdet ved siden af hendes mor i bygmarkerne, og hun havde sin fars mandelformede øjne, grønne som de bølgende bakker. Abba sagde, at hun var smuk; hun spekulerede på, om det var rigtigt. Jerusha sukkede og lagde metalstumpen tilbage på hylden. Hun ønskede sig et bedre spejl.

I stedet for de sædvanlige arbejdsklæder iførte Jerusha sig denne morgen den eneste ordentlige kjole, hun ejede. Den var reserveret til særlige lejligheder som denne. Bryllupsfestlighederne ville vare

i flere dage; hun skulle feste og danse og være på besøg sammen med alle sine slægtninge. Men det bedste af det hele var, at Abram måske ville være der.

Jerusha havde kendt Abram i mange år – var vokset op sammen med ham og havde set ham ved bryllupper, fester og landsbysammenkomster. Han havde altid været en stille dreng modsat hendes egen ubekymrede natur, og hun havde knap nok bemærket ham, da de var børn. Men nu hvor Abram var en mand – nu hvor han så på hende på den måde, mænd ser på kvinder – opdagede Jerusha, at hun drømte om at blive hans kone, føde hans børn og bygge et hjem op sammen med ham på hans fars jord.

Mens Jerusha fór rundt på det lille loft og nynnede en bryllups-sang, vågnede hendes lillesøster Ma'aka op af sin søvn. ”Hvorfor er du så tidligt oppe?” brummede Ma'aka. ”Det er ikke engang rigtig morgen.” Hun var lille af en elleveårig at være og tynd som en rørfløjte med tykke, sorte fletninger og et rundt, fregnet ansigt. Hun fulgte efter Jerusha alle vegne, men var alt for ung til at dele hendes drømme om mand og børn.

”Har du glemt det? Vi skal til Dabbeshet til Seras bryllup i dag.” Jerusha tog krogen af skodderne og åbnede dem.

Ma'aka vendte sig om mod væggen og trak tæpperne op over hovedet. ”Jeg har ikke glemt det, men vi behøver vel ikke at stå så tidligt op?”

”Abba siger, at vi ikke kan komme af sted, før vi har ordnet alle vore huslige pligter, så jo før vi begynder, jo før kommer vi derhen. Kom nu, dit murmeldyr.” Jerusha trak tæpperne af sin protesterende søster og stak dem ind ved siden af sine egne i vægnichen. Ma'aka brokkede sig stadig, da Jerusha klatrede ned ad stigen fra loftet til det store fællesrum i deres hus.

Moderen, Hodesh, lå på knæ ved ilden midt i rummet og malede hvede til deres morgenmad med en håndmølle. ”Åh, det var dejligt, at du er oppe,” sagde hun. ”Gå ud og hent noget vand til mig.” Hun rakte Jerusha den tomme krukke, vendte tilbage til sit arbejde og hældte en dyngte færdigmalet mel i æltetruget.

Jerusha løftede krukken op på skulderen, åbnede døren og sang et anderledes omkvæd til bryllupssangen, mens hun gik ned ad bakken til kilden. ”Jeg tilhører min elskede, og han er min ... ” Den nye dag var frisk og klar, og solen lunede, men stod endnu ikke højt nok på himlen til at varme rigtigt. Det ville blive en smuk dag til et bryllup.

Da Jerusha vendte tilbage med vandkrukken dristigt balancerende på hovedet, var Ma’aka oppe og klædt på og i gang med at hjælpe deres mor med at få ilden til at blusse op igen. Jerusha sang, mens hun arbejdede. Hendes sysler var en kendt, daglig rutine – og i dag med en særlig belønning til sidst. Da abba kom ind udefra, bøjede han sig ned og kyssede hende på kinden.

”Hvad får min lille fugl til at synge så sødt her til morgen?” spurgte han.

Hun smilede, mens hun skar gedeosten i tykke skiver til deres tur. ”Du ved godt, hvorfor, abba – vi skal til bryllup i dag. Jeg får Sera at se, og Tirsa og – ”

”Og måske Abram, den der flotte søn af Eli?”

”Ham tænkte jeg slet ikke på,” svarede Jerusha alt for hurtigt. Hendes ansigt føltes varmt, da hun rakte sin far en klump ost, der var noget smuldret. ”Men ... men han kommer da, gør han ikke?”

Jeremot lo, da han proppede osten i munden.

”Hvad er det, der er så sjovt, abba?” spurgte Ma’aka.

”Ikke noget, min lille pige.” Han trak kærligt i Ma’akas ene fletning. ”Din søster er bare allerede blevet en voksen kvinde. Se på hende – et slankt og yndefuldt ungt piletræ. Hun bliver snart en yndig brud.”

”Men hun skal ikke giftes i dag,” sagde Ma’aka med rynket pande. ”Skal hun vel?”

”Nej, det ved jeg, det ved jeg.” Jeremot lagde en arm om dem begge og trak dem tæt ind til sig. ”Jeg ville ønske, jeg kunne beholde mine døtre her hos mig altid. Hvor bliver her ensomt uden vores Jerusha-fugl til at synge for os, men Abrams jord ligger ikke

så langt herfra, så mon ikke hun flyver tilbage til os en gang imellem?”

Jerusha så op i sin fars ansigt, hvis vejrbidte hud, træk og hver eneste rynke hun elskede. ”Far, du snakker, som om jeg allerede var gift og flyttet. Hvordan kan du vide, om Abram overhovedet vil giftes med mig?”

”Hvordan kan jeg vide det? Ha! Hvis han fik det, som han gerne vil, ville I to blive gift i dag i stedet for Sera og hendes brudgom. Det er mig, der får ham til at vente. Det er mig, der ikke vil have, at min lille fugl flyver fra reden.”

Jerusha så forbløffet på ham. ”Har han virkelig sagt, at han gerne vil giftes med mig?” Hun kunne ikke skjule sin ophidselse og håbede, at hendes far ikke ville le ad hende igen.

”Ja, selvfølgelig har han det,” svarede Jeremot med et suk, ”og jeg kan se, at det er på tide, jeg lytter til ham. Efter brylluppet vil jeg tale med Abrams far. Så får vi se, om det ender med en trolovelse.”

Jerusha slog armene om sin far og gav ham et stort knus. ”Jeg elsker dig, abba! Tak, tusind tak!” Jeremot gengældte ømt knuset.

Det virkede, som om det tog Jerushas familie en evighed at blive færdig med pligterne og få læsset oksekærren med vin fra Jeremots vingård og den mad, de havde tilberedt til bryllupsfesten. Jerusha kunne næsten ikke rumme sin sindsbevægelse, da de drog over de bølgende, grønne bakker til Dabbeshet, og hun havde lyst til at løbe foran de tungt traskende okser ned ad vejen til landsbyen, der ingen bymure havde. Men til sidst nåede de frem til onkel Sauls bolig, der lå gemt bag butikken, hvor han lavede og solgte sin keramik. Jerusha lod de gifte kvinder tømme kærren og arrangere al maden til festen – hun var blevet bedt om at være en af brudens ledsagere.

Pigerne hviskede ophidset, mens de hjalp med at gøre Sera parat og hele tiden lyttede efter støj fra brudgommens optog. Da bruden langt om længe var blevet iført sin pragtfuldt broderede brudekjole og havde fået blomsterkranse i håret og spredt omkring

sig, så Jerusha med misundelige blikke på hende. ”Måske bliver det næste bryllup mit,” sukkede hun. ”Mit og Abrams.”

Så hørte de fløjte-, cymbel- og tamburinmusik. Brudgommen kom i spidsen for sin procession gennem Dabbeshets gader for at kræve sin brud. Landsbyboerne strømmede ud af deres huse for at feste sammen med det lykkelige par og overvære bryllupsceremonien i gården bag onkel Sauls hus. Bagefter, da Jerusha fulgte efter bruden og brudgommen til festmiddagen på landsbyens torv, lod hun ivrigt øjnene glide hen over ansigterne i flokken af mennesker i håb om at få et glimt af Abram.

Men oven over støjen af musik og munterhed syntes Jerusha, at hun kunne høre rumlen i det fjerne. Hun så op og håbede, at en storm ikke ville ødelægge dagen, men solen strålede fra en skyfri himmel. Den dybe rumlen steg og kom nærmere. Gradvis forstummede munterheden, da andre holdt inde for at lytte.

Pludseligt virkede det, som om en dæmning var sprunget, idet hundredvis af assyriske krigere på hesteryg strømmede ind på landsbyens torv. Rædselsskrig erstattede lyden af sang og latter, da landsbyboerne forsøgte at flygte og løb i alle retninger. De assyriske sværd lynede i solskinnet, da de huggede alle på deres vej ned, mens deres hestes hove trampede på enhver, der snublede og faldt ind under dem. I løbet af få minutter flød stenbroen af blod, og dusinvis af lig lå spredt i gaderne.

”Løb, piger, løb!” råbte onkel Saul hen over larmen. Jerusha hørte hans advarsel, men hun stod som groet fast – for lammet til at røre sig og stivnet i chok af rædslen og blodsudgydelsen overalt omkring hende.

”Løb, Jerusha,” bønfuldt han. ”Løb! Nu!” Hun så fortumlet til, mens hendes onkel skubbende sine døtre ned ad en smøge i retning af deres hjem. Jerusha så sig om efter Seras nye husbond og så ham ligge ubevægelig på jorden i en stadig større blodpøl. Det gruopvækkende syn blev endelig stærkere end hendes chok. Hun vendte sig om og løb ned ad smøgen efter sin onkel på ben, der bevægede sig under hende, som om de var tynget af sten.

Men netop som Jerusha tvang sine tunge fødder til at bevæge sig, dukkede to assyriske ryttere pludseligt op i den anden ende af gyden og blokerede hendes flugt. Pigerne forsøgte at vende om, men soldaterne dundrede op imod dem og lænede sig frem og slog ned på Jerushas to kusiner. Pigerne skreg af rædsel, da soldaterne smed dem med ansigtet nedad foran sig hen over hestenes sadler.

Onkel Saul prøvede at gribe fat i en af hestenes bidsler for at standse dem og tiggede mændene: ”Tag ikke mine døtre, jeg beder jer. Jeg vil betale jer hvad som helst – en hvilken som helst løsesum, hvis I vil lade dem gå. Sæt dem fri! Jeg beder jer!”

En af assyrerne trak sit sværd, og med et enkelt sving huggede han onkel Sauls ene hånd af. Jerusha var ved at besvime ved synet, men pludselig greb abba hende bagfra. ”Denne vej, Jerusha! Gem dig under kærren! Skynd dig!” Han svingede hende rundt og tvang hende baglæns hen mod torvet, mens han pegede på en oksekærre, der stod adskillige meter derfra. Hun så sin mor og sin søster krybe i ly under den. Få meter derfra snuppede en assyrisk soldat et lille barn fra en kvindes arme og hvirvlede det ind under hestens hove, så det blev trampet ihjel.

Skrig og råb og dundrende hove brølede i Jerushas ører, mens abba skubbede hende hen mod kærren. Den forekom hende at være hundrede mil væk, mens hun bevægede sig som under vand. Hendes krop ville ikke adlyde hendes ordrer. Tårer slørede hendes syn, mens hun stavrede de sidste få meter til sikkerheden under kærren. Hun var lige ved at være der. Hendes mor rakte ud efter hendes hånd og råbte så pludselig: ”Jerusha, pas på! Bag ved dig!”

Jerusha så sig over skulderen og fik øje på sin far, der stod over for endnu en assyrisk soldat. ”Nej! Lad hende være!” råbte abba. Han greb med begge hænder om hestens bidsel i et forsøg på at vende dyret til siden, mens han dukkede sig for at undgå soldatens flængende sværd. ”Løb, Jerusha, løb!” hylede han.

Hun satte af i et sidste, desperat spring for at nå i sikkerhed under kærren og hørte sin mor skrigre igen: ”Jerusha, pas på! Bag dig!” Ud af det blå kom en anden ryttersoldat til syne ved siden

af hende. Hun prøvede at skubbe ham væk med vildt fægtende knytnæver, og da han rakte ned efter hende, rev og kradsede hun i hans arme, men han greb ubesværet fat i hende og smed hende hen over sin sadel med ansigtet nedad.

”Nej, åh, Gud, nej!” skreg hun. ”Abba, hjælp mig! Frels mig!”

Jerusha kæmpede for at komme fri, men soldaten holdt hende nede ved at presse en hånd mod hendes ryg. Det lykkedes hende at løfte hovedet, da hesten hvirvlede omkring, og se sin far løbe hen imod dem. Så hørte hun den lille hvislen af metal, da ham, der havde taget hende til fange, trak sit sværd. Hun huskede blodet og rædslen og onkel Sauls sårede hånd og råbte: ”Nej, abba! Hold dig væk!”

Assyreren lænede sig til siden i sadlen og jog sværdet frem mod abba. Jerusha så en purpurrød stribe bryde frem på abbas pande, og han sank i knæ med ansigtet dækket af blod. Så forsvandt han ud af syne, da hesten stormede op ad vejen og væk fra landsbyen.

Jerusha skreg, mens hesten løb hurtigere og hurtigere væk fra landsbyen Dabbeshet, væk fra familie og sikkerhed. De galoppe-rede i adskillige minutter, indtil hesten satte farten ned, hvorpå soldaten slog Jerusha og råbte vredt ad hende på sit sære sprog. Da hun ikke holdt op med at skrigе, slog han hende igen og igen, til hun til sidst undertrykte sine skrig. Hun følte sig lammet af smerter og angst.

”Jeg vil ikke dø – jeg beder dig,” klynkede hun. Få minutter efter standsede de nær ved en lund med morbærfigentræer i ud-kanten af en mark. Adskillige andre heste var allerede tøjret der, og Jerusha kunne høre dæmpede skrig og rå latter fra buskene. Da det gik op for hende, hvad der var ved at ske, gav hendes hjerte sig til at hamre af rædsel.

”Åh nej ... åh, jeg beder dig, lad være,” hulkede hun. Soldaten steg af hesten og smed Jerusha over skulderen som en sæk korn. Da han bar hende ind mellem træerne, så hun sin kusine Sera kæmpe af alle kræfter mod den soldat, der forsøgte at holde hende fast mod jorden. Da Sera ikke ville holde op med at kæmpe, slog soldaten hende med knytnæver, til hun ikke længere bevægede sig.

Jerusha vidste, at det ville være nytteløst at kæmpe. De slag, hendes bøddel allerede havde givet hende, dunkede smertefuldt. Hun ville leve dette mareridt igennem og finde vej hjem, så hun besluttede at lade være med at kæmpe imod. Jerusha vidste, at det var den rigtige beslutning, men hun kunne ikke tvinge sig til at lade være med at skrig. Hendes rædselsslagne skrig blandede sig med alle de andres, indtil skoven genlød af dem. Selv vinden syntes at hyle af angst.

Til sidst standsede Jerushas bøddel og smed hende på jorden. Lugten af hans uvaskede krop fik det til at vende sig i hende. Hun drejede ansigtet i væmmelse, og han slog hende igen, mens han råbte højt ad hende.

”Åh, Gud ... jeg vil ikke dø,” hulkede hun. ”Ikke nu, på denne måde. Åh, kære Gud, jeg beder dig – jeg vil ikke dø!”